

Pedagoga-psykologa dievnastus

Pedagoga-psykologa dievnastus (PP-dievnastus/PPD) le rádevadde ja ássjediehtte ásadus mij guosská ávddánahttemij, oahppamij ja soaptsomij mánájda gudi ælla ájn skávláj álggám ja oahppijda vuodo- ja joarkkaskávlá áhpadusán. PP-dievnastusá barggo le vuodolágan vuododum. PP-dievnastus le fágallasj ressursa mánájárdijda/skávlájda váj áhpadimev buorebut hiebat mánájda ja oahppijda gejn li sierralágásj dárbo.

PP-dievnastus

- máhtta duola dagu mánájárdijt ja skávlájt bagádallat gáktu juogos- ja oahppambirrasijt pedagogalattjat jádedit.
- galggá skávlájt máhtudak- ja organisasjávnnáávdánahttemijn viehkedit.
- galggá bærrággæhttjat jut ássjediehtte árvustallá ássjev gágggu áhpadimláhka dav gájbbet, ja mánájárdev ja skávláv bagádallat ja rádádallat gáktu hiebadit mánájda ja oahppijda gudi dav dárba.
- le láchkamierredum dievnastus suohkanijda man vuodo le áhpadimlága § 5-6. Moadda suohkana máhtti aktan organiserit dievnastusáv. Suohkana ja fylkkasuohkana máhtti aktisasj dievnastusájt fállat.
- galggá sjávot árrat: gájka diedo ma tjoahkkiduvvi sierra journálan vuorkkiduvvi Dáhtágæhttjo njuolgadusáj milta.
- le suohkana/fylkkasuohkana ássjediehtte mij guosská árvustallat riektájt ma li áhpadimlágan mierredum.

Suohkana ja fylkkasuohkana PP-dievnastusájn rádádalli duola dagu dáj ássijn:

- sierrapedagogallasj viehke ávddál skávláj le álggám (§ 5-7)
- sierraáhpados skávlán (§5-1) ja állessjattugijda gudi vuodoskávlááhpadosáv dárba (§ 4a-2)
- árabut skávláj álgget (§ 2-1 goalmát ladás)
- mañedit skávlávádtsema álgov (§ 2-1 goalmát ladás)
- oahppovælggogisvuodas bessat (§ 2-1 nælját ladás)
- sevvamgiellaáhpados ávddál skávláj álggá ja vuodoskávlán (§ 2-6) ja joarkkaskávlá áhpadimen (§ 3-9)
- tjuokkestjálaáhpadibme jnv. vuodoskávlán (§ 2-14) ja joarkkaskávlá áhpadimen (§3-10)
- sierra sisiváldem joarkkaskávlájda (§ 3-1 gudát ladás)
- guhkedum oahppoájgge joarkkaskávlá áhpadusán (§ 3-1 vidát ladás)

Dahkamusá

PP-dievnastus guoradallá ja rádádallá ja bagádallá mánáj, nuoraj ja állessjattugij gáktuj gejn li hásstalusá ma soajtti oahppamij vájkkudit. Dákkir hásstalusá soajtti liehket

- giella- ja ságastallamgássjelisvuoda
- ábbálasj oahppamgássjelisvuoda jali fáhkagássjelisvuoda
- láchkám- ja tjállemgássjelisvuoda
- matematihkkagássjelisvuoda
- iehpeverbála oahppamgássjelisvuoda
- mássemgássjelisvuoda

- sosiála ja dábdoj gássjelisvuoda
- ulmutjahttemgássjelisvuoda
- tjalmme- ja gullamgássjelisvuoda

Aktijvuolta

Oahppe gudi li badjel 15 jage, æjgáda, mánárgárde, ja skávlá ja ietjá ásadusá dagu varresvuodabargge, bessi PP-dievnastusájn aktijvuodav válldet ja rádádallat. Jus máná ávddánahttema jal oahppama badjel mårås, de bæssá dáv sjávsjávot PP-dievnastusájn giehtto ávddål formála ássje sjaddá vuosedimijn.

Vuosedibme

Ávddål ássje PP-dievnastussaj vuoseduvvá, bierru skávlá guoradallam jus soajtti dájma stuoves áhpadosfáláldahkaj ulmijn oahppáj vaddet dáhkkidahtte viehke ávddål gá ássjedábdde árvustallam dagáduvvá. Mij guosská mánáida gudi ælla ájn skávlálg álggám, de galggi máná dárbo árvustaláduvvat berustahtek mánárgárde hiebadimes.

Ássje máhtta PP-dievnastussaj guoradallamij ja árvustallamij buvteduvvat jus

- æjgáda, mánárgárdde ja/jali skávlá mårås makta mánná ávddán álldara gáktuj
- jus jáhkká oahppe ij nuohkásav áhpa

Oahppe jali æjgáda máhtti gájbbedit jut skávlá guoradallá dav majt dárba váj gávnna jus oahppe sierraáhpadimev dárba, ja makkir áhpadimev de dárba. Áhpadosbargge galggi árvustallat jus oahppe oadtju dáhkkidahtte áhpadosávke ja diededit rektorij jus la dassta dárbo.

Skávlá galggá árvustallat jus soajttá gæhttalit dájmaht ulmijn oahppáj vaddet áhpadosás dáhkkidahtte ávke.

Diededibme PP-dievnastussaj beras luluj liehket aktisasj barggo mánárgárde/skávlá ja æjgádij gaskan. Æjgáda jali oahppe (badjel 15 jage) hæhttuji PP-dievnastusá diededibmáj guorrasit.

Suohkan/fylkkasuohkan da mierredi gáktu mánárgárdde/skávlá mánájt/oahppij PP-dievnastussaj vuosedi. Dábálasj le PP-dievnastussaj vuosedimsjemá baktu vuosedit. Mánárgárdde/skávlá pedagogalasj rapportav tjuovvusin biedjá mij vuoset máná/oahppe ávddánahttemav, ja mav le ávddála gæhttjalam.

Jus sidá ienep diedoht diededime gáktuj de máhtá suohkanijn (mánárgárdij ja vuodoskávláj gáktuj) jali fylkkasuohkanijn (joarkkaskávláj gáktuj) aktijvuodav válldet.

Ássjegiehtadallam

Guoradallam

Gá PP-dievnastus vuosedimev oadtju, de le dábálasj tjielgadit masi æjgáda, aktan mánárgárdde jali skávlá, viehke sihtá. Ienemus bálijn sihtá PP-dievnastusáv ássjediehtte guoradallam tjadát manna le ráde.

Guoradallam soajttá sisadnet

- kárttim ja dájma mánárgárdes jali skávlás
- javllamusá ietjá ásadusájs, máná/oahppe ságastallam, váksjom ja tiesstim.

Mánálda gudi ælla ájn skávláj álggám tjanáduvvá guoradallam máná dárbojda. Oahppijda gudi li skávlán sisadná guoradallam sihke oahppe oahppamævtojt ja skávlå vejulasjuodajt dábálasj oahppofálaldagán hiebadit.

Árvvalus

Guoradallama vuodon galggá PP-dievnastus tjálalasj árvvalusáv vaddet mij le ássjediehtte árvustallam máná/oahppe sierralágásj dárbojs.

Guoradallam galggá

- vuosedit makta mánná/oahppe dárba sierrapedagoga viehkev áhpadimlága § 5-7 milta sierraáhpadimev áhpadimlága § 5-1 milta.
- rádev vaddet makkir viehkev/áhpadimfálaldagáv birri fállat.

Jus mánná sierrapedagogasj viehkev áhpadiml. § 5-7 milta, de galggá æjgátrádevaddem oassen liehket fálaldagás.

Gå guoská mánálda gudi ælla ájn skávláj álggám galggá tjálalasj árvvalus PP-dievnastus sisadnet

- makkir lágásj sierrapedagogasj viehke luluj mánnáj dâhkkidahte ávddânahttemav vaddet
- ulme máná ávddânahttemij ja oahppamij ma li jávsâdahte

Oahppijda skávlán galggá tjálalasj árvvalus PP-dievnastus sisadnet árvustallamav

- jus máhtá oahppe gássjelisvuodajt dábálasj oahppofálaldagá baktu tjoavddet
- makkir áhpadibme luluj dâhkkidahte oahppofálaldagáv vaddet
- makkir áhpadimulme li oahppáj jávsâdahte

PP-dievnastus galggá oahppijn ja/jali æjgádij rádádallat ássjediehtte guoradallama bargadijn ja dættodit majt sij miejnniji.

Gå ássjediehtte árvustallam (guoradallam ja árvvalus) le sajen, de galggi æjgáda

- gejn li máná gudi ælla ájn skávláj álggám guorrasit jut suohkan/mánágárddeæjgát ássjediehtte árvustallama vuodon ájnégis mærrádusáv dahká, ja guorrasit dasi jut suohkan/mánágárddeámastiddje jáhtuj biedjá dajt dâjmajt majt PP-dievnastus le oajvvadam
- gejn li oahppe jali oahppe iesj jus le badjel 15 jage guorrasit jut dasi jut skávlåæjgát/skávlå jáhtuj biedjá dajt dâjmajt majt PP-dievnastus le oajvvadam

Statpeda birra

Suohkan jali fylkkasuohkan máhtta dárbo milta áhtsát stáhta sierrapedagogalasj dievnastusájt Statpedas.

Statped

- le viehkken mánájda, nuorajda ja állessjattugijda gejn li sierralágásj oahppodárbo váj buorre fálaaldagájt áhpadimlága milta oadtju, váj bessi dájmalattjat áhpadussaj, bargguj ja sebrudakiellemij oassálasstet
- ávddánahtta máhtudagáv ja máhtov gaskos sierraáhpadime vuoksjuj, ja avtaárvvusasj, hiebadam ja sebradahtte áhpadime birra
- ávdet sierrapedagogalasj fáhkasuorgijt gullo, vuojnno, giella/sáhkadallam, vuoijngamskihpudagá, oahppogássjelisvuoda majn li moadda sivá ja bieljedimtjalmedibme
- Statpedan le máhtudahka mánáj, nuoraj ja állessjattugij vuoksjuj gejn li sierralágásj áhpadimdárbo

lenep diedo, gehtja www.statped.no.

Nasjonála guovdásj moattekultuvralasj áhpadime vuoksjuj (NAFO)

Ij le agev buorre diehtet mij le sivvan unneplågogielak mánáj/oahppij oahppamgássjelisvuodajda. Le gus gielladádjadusá vádnunibme mij le stuorámus hástalus, jali li gus ietjá sivá ma oahppamav hieredi?

NAFO dahkamusá li duola dagu viehkedit

- jut nasjonála oahppopolitihkka jáhtuj biejaduvvá ja tjadádúvvá navti jut máná, nuora ja állessjattuga oadtju avtaárvvusasj ja hiebadum áhpadimev man le alla kvalitehtta sebradahtte aktijvuodan.
- jut moattekultuvralasj perspektijva várajda váldeduvvi mánájgádden ja vuodoáhpadusán.
- jut unneplågogielagij oahppofáldahka bárrán ja barggat váj sebradahtte, moattekultuvralasj oahppamaktijvuohta mánájgádden ja vuodoáhpadusán ávddánahteduvvá.

Áhpadiddje, skávlåjådediddje, mánájgárdde- ja skávlåæjgáda ja pedagogalasj bargge mánájgárdijn li dájma guovdásj ulmmejuohkusa. Guovdásj galggá UH-suorgev/áhpadiddjeoahppoásadusájt viehkedit gå galggá máhtudakávdánahttemav vuorodit.

Ienep diedo, gehtja <http://www.hioa.no/Om-HiOA/NAFO>